

พฤติกรรมในสภาพการณ่แก้ปัญหาของแม่และเด็กเล็กในชนบท
ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาวนภาพรณั ทานัชฌาสัย

001130

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

I1589A79A

Behaviors in the Problem-Solving Situation of Mothers
and Young Children in Rural Northern
and Northeastern Regions

Miss Napaporn Tanutchasai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University
1978

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. พฤติกรรมของแม่และเด็กที่แสดงออกในสภาพการสังเกตปัญหาที่มีหลายรูปแบบ และพฤติกรรมของแม่ที่แสดงออกมากที่สุดคือ พฤติกรรมการแย่งงานของเด็กมาทำ (ร้อยละ 13.6) และพฤติกรรมการรบกวน (ร้อยละ 13.5) ส่วนพฤติกรรมที่แม่แสดงออกน้อยได้แก่พฤติกรรมการออกคำสั่ง (ร้อยละ .4) สำหรับพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกมากที่สุดคือ พฤติกรรมการทำงานด้วยตนเอง (ร้อยละ 36.3) ส่วนพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกน้อยได้แก่ พฤติกรรมการแสดงความผูกพัน (ร้อยละ .3)

2. มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในพฤติกรรมของแม่และเด็กบางด้าน เมื่อเปรียบเทียบกันตามตัวแปรด้าน เพศ ฐานะเศรษฐกิจ และภาค ดังต่อไปนี้คือ

2.1 เพศ เด็กหญิงแสดงพฤติกรรมการต่อต้านไม่ยอมทำงานมากกว่าเด็กชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

2.2 ฐานะเศรษฐกิจ พบว่าแม่ที่มีฐานะเศรษฐกิจสูงแสดงการแนะนำการสอน ต่อเด็กมากกว่าแม่ที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ และเด็กที่มีฐานะเศรษฐกิจสูงแสดงการขอความช่วยเหลือจากแม่มากกว่าเด็กที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

2.3 ภาค พบว่าแม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแสดงการแนะนำการสอน และการชักชวนต่อเด็กมากกว่าแม่ในภาคเหนือ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแสดงพฤติกรรมการทำงานด้วยตนเองมากกว่าเด็กในภาคเหนือ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เด็กในภาคเหนือแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานทางอ้อม พฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน และการขอการยอมรับ ชมเชย กำลังใจมากกว่าเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

2.4 ส่วนลำดับที่การเกิด ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของแม่และเด็กที่เป็นลูกคนโตและลูกคนรอง

2

Thesis Title   Behaviors in the Problem-Solving Situation of
                                 Mothers and Young Children in Rural Northern
                                 and Northeastern Regions

Name   Miss Napaporn Tanutchasai

Thesis Advisor   Associate Professor Prasarn Malakul, Ph.D.

Academic Year   1978

Abstract

The purpose of this research was to study the behaviors in the problem-solving situation of mothers and young children in rural Northern and Northeastern regions and to compare the behaviors in the variables of sex, birth order, economic-status, and regions. The subjects were 96 mothers and 96 young children aged 2 years 3 months to 3 years 5 months from various sub-districts in Northern and Northeastern regions of Thailand. The subjects were equally classified with respect to sex, birth order, economic-status and regions. The problem solving situation was set by using a plastic box containing sweets and toys which was sealed with scotch tape. The mother was given the box and asked to find any way to make the child open the box and get the sweets and toys for his reward. Their behaviors in the problem solving situation were observed and timely recorded. The data was classified and calculated into percentage. T-Test was used to test the significant levels of the

differences between sex, birth order, economic-status, and regions.

The major results of this study were :

1. There were many forms of mothers' and children's behaviors. The highest percentage of mothers' behavior was the take-over of the children's task (13.6 %) and the lowest percentage was ordering (0.4 %). As for children's behavior, the highest percentage was independent and initiative behavior for task performance (36.3 %) and the lowest percentage was attachment (0.3 %).

2. There were significant differences in some aspects of mothers' and children's behaviors according to sex, economic-status, and regions.

2.1 Sex : Girls' anti-task performance was higher than boys' and differed significantly at the .05 level. There was no significant difference in other aspects of behaviors.

2.2 Economic-status : Mothers' instruction in the high economic-status group was higher than the low economic-status group and differed significantly at the .05 level. High economic-status children's seeking-help behavior was higher than low economic-status children and differed significantly at the .05 level. There was no significant difference in other aspects of behaviors.

2.3 Regions : Mothers' instruction and induction to Northeastern children were higher than to Northern children and differed significantly at the .01 level. Northeastern children's independent and initiative behavior were higher than Northern children and differed significantly at the .01 level. Northern children's indirect task

performance, non-task performance and seeking approval were higher than Northeastern children and differed significantly at the .01 level. There was no significant difference in other aspects of behaviors.

As for birth order, there was no significant difference in the mothers' and children's behaviors.

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้
ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มตั้งชื่อเรื่องจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณอุทิศ ทองประเสริฐ ที่ได้กรุณาให้ความ
เอื้อเฟื้อในค่านสถานที่พักและอำนวยความสะดวกในการติดต่อเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
อีกทั้งให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจมาตลอด รวมทั้งคุณพ่อ คุณแม่ เพื่อน ๆ ที่คอยให้
กำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุน
อุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้เป็นจำนวน 1,000 บาทด้วย

นภาพร ทานัฒนาศัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฉ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความมุ่งหมายในการวิจัย	41
สมมติฐานในการวิจัย	41
ข้อตกลงเบื้องต้น	42
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	42
ขอบเขตของการวิจัย	43
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	43

2 วิธีดำเนินการวิจัย .....

กลุ่มตัวอย่าง	44
เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
เกณฑ์การให้คะแนน	49
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	50
วิธีดำเนินการวิจัย	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

บทที่	หน้า
3 ผลการวิจัย	52
4 การอภิปรายผลการวิจัย	67
5 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	98
ประวัติผู้เขียน	107

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการจำแนกกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ ลำดับที่การเกิด ฐานะทางเศรษฐกิจ และภาค	46
2	แสดงการอวยละของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่ และเด็กใน ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	53
3	แสดงการอวยละของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กใน ภาคเหนือ	55
4	แสดงการอวยละของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และเด็กในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	57
5	แสดงการอวยละของระดับการทำงานด้วยตนเองของเด็กในแต่ละกลุ่ม ในภาคเหนือ	59
6	แสดงการอวยละของระดับการทำงานด้วยตนเองของเด็กในแต่ละกลุ่ม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60
7	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่ และเด็กระหว่างเพศชายและหญิง	61
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่ และเด็กระหว่างคนโสดและคนรอม	62
9	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และ เด็กระหว่างฐานะเศรษฐกิจสูงและฐานะเศรษฐกิจต่ำ	63
10	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านของแม่และ เด็กระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	64